

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

**OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost**

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PŘÍSLOVÍ A RČENÍ

VY_32_INOVACE_20_LITERATURA

PŘÍSLOVÍ A RČENÍ

- AUTOR : MGR. HANA BARTÍKOVÁ, ZŠ TRNAVA
- ANOTACE : NEJPRVE SE UKÁŽE NĚKTERÉ ZNÁMÉ RČENÍ, ŽÁCI ROZVÍJEJÍ PŘEDSTAVY, JAK TAKOVÉ RČENÍ VZNIKLO, POTÉ SE ODKRYJE PRAVÝ PŮVOD RČENÍ A ŽÁCI MOHOU SROVNAT, KDO BYL VE SVÉM ÚSUDKU NEJBLÍŽE

PROČ SE ŘÍKÁ :

TRHNI SI NOHOU

TRHNI SI NOHOU

Ve starém Řecku žil znamenitý běžec, vítěz několika olympiád. Rád se svou schopností vychloubal a tím se znelíbil bohům. Jednoho dne se rozběhl za jakýmsi zlodějem a hravě ho dohonil a předal úřadům. Nad jeho činem se rozkatil bůh Hermés, božský posel a patron zlodějů. Usoudil, že atlet nemá co honit jeho chráněnce a v záchvatu vzteku ho proměnil v hada. Pak ho strčil do amfory a posmíval se mu : „Teď zkus mrskat (trhat) nohama, když žádné nemáš.“

PROČ SE ŘÍKÁ :

VEDLE JAK TA JEDLE

VEDLE JAK TA JEDLE

Na Šumavě žil zdatný a šikovný dřevorubec Tomeš. Prý dovedl i ten nejmohutnější strom položit na místo, které předem určil a nespletl se ani o centimetr. Leč i Tomeš zažil svůj černý den. Způsobila to statná jedle, která se vychýlila z předem určené dráhy a padla přesně na opačnou stranu. Tam stál zrovna v tu chvíli hajný, který nestačil uskočit.

I když se nešťastná náhoda nikdy neopakovala, lidé na ni nezapomněli a posměšně říkali : „Jsi vedle jak ta jedle.“

PROČ SE ŘÍKÁ :

OSTROUHAL KOLEČKA

OSTROUHAL KOLEČKA

Císař Zikmund velice nelibě nesl vojenské úspěchy husitů. Zuřil a spílal svým rádcům:

„Ten slepý zbojník nad námi vyhrál až dosud všechny bitvy. Jejich největší zbraní jsou vozy, kterých používá k obraně i k útoku. Copak opravdu nejste schopni vymyslet nějakou účinnou protizbraň?“

Velitelé usilovně přemýšleli. Konečně se přihlásil jeden, který se chtěl císaři zalíbit: „Mám nápad, veličenstvo, pošleme v noci k Žižkovu táboru několik zvědů, kteří využijí tmy a ostrouhají husitským vozům kola. Vozy tak ztratí pohyblivost a ...“ Nedomluvil. Císař příšerně zařval a iniciativního vojevůdce vyhodil z komnaty.

Od té doby se o člověku, který neuspěl, říká, že ostrouhal kolečka.

PROČ SE ŘÍKÁ :

TLUČE ŠPAČKY

TLUČE ŠPAČKY

Se špačky měli sadaři odjakživa velké potíže. Sotva začnou na stromech zrát první třešně, jsou koruny obsypány těmito ptáky. Ještě horší je to ale před sklizní hroznů. Na ty se vrhají špačci v tisícihlavých hejnech.

Proto kdysi majitelé vinohradů najímali plašiče špačků. Jejich úkol byl jediný – chodit po vinohradu a dělat rámus. Většinou měli dvě palice, kterými tloukli o sebe. Často se však stávalo, že některý najatý plašič, místo aby v parném létě tloukl palicemi, zalezl někam do stínu a klimbal.

Od té doby říkáme o lenošícím, klimbajícím člověku, že tluče špačky.

PROČ SE ŘÍKÁ :

ŠIJÍ S NÍM VŠICHNI ČERTI

ŠIJÍ S NÍM VŠICHNI ČERTI

Původně šlo o starou německou pověst, podle které se jeden krejčí – podobně jako doktor Faust – upsal d'áblu. Motivem k jeho činu ovšem nebyla touha po vědě, ale pouhopouhá lenost. Krejčí zaměstnal mocnosti pekelné ve své dílně a sám si užíval světské radovánky.

Později rčení pozbylo svůj původní význam. Řekneme-li dnes o někom, že s ním šijí všichni čerti, máme na mysli člověka živého, čínorodého a temperamentního.

citace

- Miloslav Švandrlík – Proč se to říká?, vydalo nakladatelství Epoque, Praha 2005